

kommen vist fra de forskjellige Sider. Under alle Omstændigheder vilde en Forandring af Begravelseskontorets Stilling ikke kunne foregaa ved en Decisionskjendelse; men dertil maatte kræves en fuldstændig Omdannelse af denne Institution, der efter lange Forhandlinger blev ordnet ved Regl. 22. Dec. 1860, fornyet ved Regl. 24. Avg. 1866. Naar Revisor derhos havde bragt i Forslag, at det ved Decision skulde bestemmes, at Begravelseskontoret kun skulde modtage Betaling, naar Lig nedsattes i et tidligere tilskjødet Gravsted, men ikke ved den første Erhvervelse af Ejendomsgravsteder, da vilde dette staa i Strid med Bestemmelsen i det almindelige Begravelsesreglement af 1860 § 2, hvorefter alle de i § 3 ommeldte Betalinger i Anledning af en Begravelse kunne erlægges paa Begravelseskontoret. Som Følge heraf vilde Forholdet umulig kunne sættes i Kraft ved nogen Decisionskjendelse; men Konsistorium fandt end ikke tilstrækkelig Anledning til at tilraade, at der under Revisionen af Begravelsesreglementet, som i Følge Raadstueplakat af 24. Avg. 1866 kun gjaldt til Udgangen af 1868, paa det her omhandlede Punkt søgtes udvirket nogen Forandring i den hittil bestaaende Ordning.

B. Frue Kirke.

1. Udvidelse af Assistenskirkegaarden paa Nørrebro.

I Skrivelse af 4. Juli 1870 meddelte Ministeriet Konsistorium, at det fra Kjøbenhavns Magistrat havde modtaget et Forslag fra Bestyreren af Assistenskirkegaardene paa Nørrebro, Justitsraad, Raadmand Réé, om at der i Lighed med, hvad der var gjort til Regel for Benyttelsen af Kirkegaarden i Valby, maatte paa Assistenskirkegaardene uden for Nørrebro indrettes en fælles Liniebegravelseskirkegaard, saaledes at, medens hver Kirke som hidtil kunde benytte den Jord, som den allerede havde faaet tilskjødet, til Begravelsesjord for sig, skulde de Kirker, der maatte savne Plads, henvises til at benytte Betalingsjord i Fællesskab med andre Kirker, der vare i samme Tilfælde, og hver Kirke for hvert Gravsted erlægge en forholdsmæssig Del af, hvad det hele Fællesareal havde kostet og igjen hæve af den, der købte Gravstedet, den fulde reglements-mæssige Betaling for et saadant Gravsted. Samtidig hermed var det oplyst, at St. Johannes Kirke manglede Jord til Betalingsgravsteder, og at Frue, Petri og Helliggejst Kirker snart vilde komme i et lignende Tilfælde, hvorhos Magistraten havde bemærket, at der, efter at der var taget Beslutning om ikke at udvide Assistenskirkegaardene, for Tiden manglede Jord til Betalingsjord, da den tilbageværende Del af Kirkegaardensarealet var belagt med Frijordslig, samt at det, efterhaanden som denne Jord blev disponibel, vilde blive vanskeligt at forskaffe enhver enkelt Kirke en tilstrækkelig og passende Del af samme til Betalingskirkegaarde. Magistraten havde derhos — med Bemærkning, at denne Jord tilhørte Kommunen, der ikke uden Expropriation vilde kunne tvinges til at afstaa den paa andre Betingelser end dem, den maatte finde hensigtsmæssige, hvorved Kirkernes Omkostninger ved Erhvervelsen mulig vilde blive forøgede, — ytret, at den aldeles tiltraadte Justits-

raad Rées Forslag, hvorved den for Haanden værende Trang til Betalingsjord under Forudsætning af, at det maatte kunne lykkes strax at tilvejebringe et disponibelt Areal paa Assistenskirkegaarden, vilde afhjælpes paa en saadan Maade, at derved tillige vandtes Besparelse af Jord, større Orden og et bedre Overblik, saa vel som Nedsættelse i Administrations Udgifterne, naar Betalingsgravjorden kunde holdes paa denne Kirkegaard, medens Frijordsbegravelserne fortes over paa Valby Kirkegaard, og Udflytningen af Liniebegravelser til den sidst nævnte Kirkegaard i sin Tid kom til at ske samtidig for alle Kirker, i Stedet for at foregaa for de enkelte Kirker, efterhaanden som Trangen til Udvidelse af deres Kirkegaarde maatte gjøre det nødvendigt.

Med Hensyn til Tilvejebringelsen af et saadant Areal Betalingsjord til foreløbig Brug, indtil det kunde udvides, efterhaanden som Frijord hjemfaldt til Kommunen, havde Magistraten haft Opmærksomheden henvendt paa et Stykke Jord, som Vor Frelsers Kirke for nogle Aar siden havde kjøbt til Udvidelse af dens Assistenskirkegaard paa Nørrebro, og som endnu ikke var taget i Brug. Dette Stykke Jord, som udgjorde ca. 6000 Kv. Alen, der maatte anses som tilstrækkelig til det omhandlede Øjemed, havde Inspektionen for Vor Frelsers Kirke, efter Forhandling med Magistraten, erklæret sig villig til at afstaa, mod at Kirken erholdt tilbagebetalt den for samme erlagte Kjøbesum à 8 Sk. pr. Kv. Alen saa vel som de deraf erlagte Renter og Erstatning for dens Omkostninger paa Jordstykket, Flytning af det paa samme opførte Hegn, og Fritagelse for Overdragelses Omkostningerne. Paa disse Betingelser, som Magistraten havde fundet passende, havde den foreslaaet, at det omhandlede Jordstykke maatte erhverves og udlægges til Fælleskirkegaard for de Kirker, der maatte behøve Betalingsjord. Ved at forelægge Ministeriet dette Forslag havde Magistraten derhos bemærket, at Prisen for Udvisning af Jord til et enkelt Gravsted paa denne nye Afdeling af Kirkegaarden vilde, under Hensyn til de foruden Kjøbesummen for Jorden paaløbende Udgifter, hvortil end videre kom løbende Renter og lempelige Afdrag, passende kunne beregnes til $10\frac{2}{3}$ Sk. pr. Kv. Alen, eller for et enkelt Gravsted à 9 Kv. Alen, hvoraf 1 Kv. Alen beregnet til Gang, i det hele 1 Rdl., hvilket Beløb da af Begravelseskontoret indeholdtes i den Betaling, der skulde erlægges af vedkommende for Jord, og udbetales til Dækning af den oven nævnte Kjøbesum m. v., hvorimod Resten mindst 1 Rdl. vilde tilfalde den vedkommende Kirke. Paa den Maade maatte Kapitalen antages omtrent at være tilbagebetalt med Renter i den korte Tid, der vilde hengaa, indtil Jordstykket var helt belagt, og Jorden vilde da være Kirkernes, og efter 20 Aars Forløb paa ny kunne belægges, uden at en ny Kjøbesum behøvede at udredes; dog maatte der forbeholdes en yderligere Fordeling paa de enkelte Kirker efter benyttet Areal for anlagt større Tilgang til Liniekirkegaarden eller andre saadanne fælles Omkostninger, medens det paa den anden Side var sandsynligt, at den foreslaaede Betaling af $10\frac{2}{3}$ Sk. pr. Kv. Alen vilde kunne nedsættes, naar man kom til at belægge Jord, der allerede var kjøbt af Kommunen, og for hvilken saaledes ingen Betaling skulde udredes til den, hvorfor Magistraten havde anset det som rettest kun at betegne den foreslaaede Betaling som gjældende indtil videre. Med Hensyn til Spørgsmaalet om, for hvis Regning en saadan Fælleskirkegaard skulde erhverves og benyttes, forekom det Magistraten rettest, at det skete for de vedkommende Kirkers Regning fremfor for Begravelsesvæsenets Fonds, eller, som af Justitsraad Ré

foreslaaet, for Helliggejst Kirkes Regning. Regnskabsvæsenet og den specielle Bestyrelse maatte derimod indtil videre overtages af det Medlem af Helliggejst Kirkes Inspektion, som førte Tilsyn med Kirkegaardenes fælles Anliggender, og mulige Forskud gjøres af Helliggejst Kirkes Midler; disse antoges dog næppe at ville blive af nogen Betydning, da det kunde ventes, at Kommunen baade med Hensyn til den Jord, som nu foresloges overtaget fra Vor Frelser Kirke og senere Udvidelser, vilde være enig i, at Kjøbesummen blev henstaaende, mod at forrentes med 4 pCt. og afdrages med lempelige Afdrag.

Med Hensyn til Fordelingen af et muligt Tab eller Overskud foreslog Magistraten, at saadant skulde deles mellem Kirkerne i Forhold til det af ethvert Sogn benyttede Areal, hvorover der saaledes maatte holdes Regnskab, samt at det maatte forbeholdes nærmere Bestemmelse, om Fordelingen skulde ske aarevis eller efter længere Mellemrum, hvilket navnlig maatte komme an paa, om Forskjellen skulde antage en saadan Størrelse, at der var Anledning for den Kirke, der stod i Forskud, til at forlange Dækning. Medens der i de allerførste Aar af et saadant Fællesskab vilde være Anledning til at lade Opgjørelsen henstaa, vilde Forholdene vistnok efterhaanden udvikle sig saaledes, at en aarlig Fordeling kunde finde Sted som den, der mest vilde nærme sig det virkelige Forhold. Naar et Stykke Jord var helt belagt, maatte hver Kirke krediteres for det Areal, den havde betalt, og saa snart Belægningen igjen kunde begynde, være berettiget til uden Betaling at belægge et tilsvarende Areal, dog uden i saa Henseende at være bundet til de samme enkelte Gravpladser som ved første Belæggelse.

Endelig havde Magistraten med Hensyn til Graverne bemærket, at Forslaget vilde lede til, at hver Graver oppebar Betalingen for de Gravsteder, som benyttedes til Lig, der ellers i Følge Sognebaandsforholdene skulde have været begravede i hans Distrikt, mod at han besørgede Graven gravet, og med Hensyn til Pasningen af Gravstederne og af Fælleskirkegaarden i det hele, at denne maatte deles mellem Graverne indbyrdes, enten efter Overenskomst eller i alt Fald efter Bestemmelse af det ommeldte Medlem af Inspektionen for Helliggejst Kirke.

I Henhold til det ovenstaaende havde Magistraten indstillet:

1. at Vor Frelser Kirke maatte afgive ca. 6000 Kv. Alen Jord af det samme i Aaret 1865 tilskjødede Jordstykke paa Assistenskirkegaardene paa Nørrebro, mod at erholde Tilbagebetaling af den af samme betalte Del af Kjøbesummen à 8 Sk. pr. Kv. Alen saa vel som af de af Kjøbesummen betalte Renter, Erstatning af dens Omkostninger paa Jordstykket, for saa vidt disse maatte blive uden Nytte for Kirken, Flytningen af det om samme anbragte Hegn og Fritagelse for at afholde Overdragelses Omkostningerne;
2. at det under Nr. 1 ommeldte Stykke Jord paa de anførte Vilkaar erhvervedes af Helliggejst Kirke for Regning af samtlige de Kirker, der kom til at benytte dette Jordstykke til Betalingsgravsteder;
3. at bemeldte Jordstykke skulde danne Begyndelsen til en Betalingskirkegaard fælles for alle de af Stadens Kirker, som maatte trænge til Betalingsjord uden for de dem nu særskilt tilhørende Kirkegaarde, og efterhaanden som der maatte blive Trang til større Areal i dette Øjemed kunde udvides ved Kjøb af tilstødende Jord;
4. at de Kirker, der vilde benytte bemeldte Fælleskirkegaard, for hvert enkelt Gravsted skulde betale en af Kirkegaardsbestyrelsen fastsat Betaling, fore-

- løbig 1 Rdl. for et enkelt Gravsted med Gange, beregnet til 9 Kv. Alen, eller $10\frac{2}{3}$ Sk.pr. Kv. Alen, hvilken Betaling af Begravelseskontoret maatte tilbageholdes i den Betaling, der efter Begravelsesreglementet skulde erlægges for Jord, og for vedkommende Kirkes Regning indbetales til Kirkegaardsbestyrelsen, hvorimod Resten af Betalingen kom vedkommende Kirke selv til gode;
5. at Bestyrelsen for bemeldte Fælleskirkegaard foreløbig maatte henlægges under det Medlem af Inspektionen for Helliggejst Kirke, som varetog Kirkernes fælles Interesser under Magistratens Overbestyrelse;
 6. at Helliggejst Kirke foreløbig stod i Forskud for Udgifterne ved Fælleskirkegaarden, hvortil ogsaa henregnedes Rente à 4 pCt. af Kirkens Forskud, mod at faa indbetalt det under Nr. 4 ommeldte Beløb, som indeholdtes af Begravelseskontoret, og mod at der førtes behørigt Indtægts- og Udgifts-Regnskab;
 7. at Underskud fordeltes mellem de Kirker, der benytte Fælleskirkegaardene i Forhold til samtlige af dem, der købte Begravelsespladsers Areal;
 8. at Graverne ved Assistenskirkegaardene uden for Nørreport besørgede Forretningerne og oppebare Betaling, som om Begravelsen havde fundet Sted paa vedkommende Kirkes egen Assistenskirkegaard, og at Forretningerne ved Fælleskirkegaardens og de der værende Gravsteders Pasning i Henhold til Reglementet af 15. Febr. 1805 § 10 og Instrux af samme Dato § 16 fordeltes mellem dem efter en af Kirkegaardsbestyreren bifaldet Overenskomst, eller i Tilfælde af Uenighed efter hans nærmere Bestemmelse.

I Anledning heraf havde Ministeriet under 4. Juli 1870 tilskrevet Magistraten, at det bifaldt dens Indstilling om Erhvervelse af det omhandlede, Frelser Kirke tilhørende Areal paa Assistenskirkegaarden paa de foreslaaede Betingelser, samt at dette Areal, der efterhaanden blev at udvide, toges i Brug som Betalingsjord fælles for de vedkommende Kirker, der maatte trænge til udvidet Begravelsesplads for Betalingslig. Hvad derimod angik de af Magistraten i Forbindelse hermed foreslaaede nærmere Bestemmelser angaaende Ordningen af denne Fælleskirkegaards Anliggender, begjærede Ministeriet en Udtalelse af Konsistorium.

Under 5. Sept. 1870 indsendte Konsistorium til Ministeriet en Erklæring af Inspektionen for Frue Kirke, af hvilken fremgik, at denne ikke fandt noget at erindre mod den foreslaaede Ordning, og at den ansaa Fordelingen af Omkostningerne for billig fastsat. Hertil henholdt Konsistorium sig. Sagens videre Udvikling ligger uden for Universitetets Omraade.

2. Om Tavleombæringen i Frue Kirke.

Medens Tavleombæringen i 4 af Stadens Kirker, nemlig Frue, Trinitatis, Helliggejst og Holmens Kirker hidtil havde været besørgt af særlig dertil af Magistraten for et Aar udnævnte Borgere, hvem dette Hverv da paahvilede som et borgerligt Ombud, var dette blevet forandret saaledes, at Tavleombæringen besørgedes af Kirkerne selv, alene med Undtagelse af Frue Kirke. Denne tvungne Tavleombæring var et Ombud, der modtoges med stødse stigende Uvillie, og det udførtes i den senere Tid næppe nogen Sinde af de udvalgte personlig, men Kirkebetjentene besørgede Tavleombæringen for den udnævnte mod en aarlig Godtgjærelse. Det stødende heri bevægede Magistraten til under 13. Novbr. 1861 at henvende sig til Værgerne for de nævnte Kirker, saaledes ogsaa for

Frue Kirke — hvor til Brandtavlen og Kvæsthustavlen Ombæring aarlig udvalgte Mænd — om Udnævnelse af Borgere til Tavleombæring maatte bortfalde ved Udlobet af de da fungerende Mænds Funktionstid d. 30. April 1862, saa at fra den Tid ingen nye Udnævnelser fandt Sted, men at der med de paagjældende Tavlens Ombæring blev forholdt paa samme Maade som med de øvrige Tavlers. Denne Henvendelse havde til Følge, at siden den Tid ingen Borger var udnævnt til at ombære Tavler i Trinitatis, Helliggeist og Holmens Kirker, hvorimod man for Frue Kirkes Vedkommende vedblev hermed. Kirkeinspektionen svarede nemlig under 24. Decbr., at da de til Ombæringen udnævnte Borgere hver betalte til Overgraveren 5 Rdl. for at besørge Ombæringen hele Aaret ved det ved Kirken ansatte Bud, maatte, naar ikke nye Mænd udnævntes til Ombæringen, en lignende Godtgjørelse erlægges til Graverne for at besørge Ombæringen, eftersom disse ikke selv kunde bestride den baade paa Gulvet og paa Pulpiturene, naar Menigheden var talrig forsamlet.

Magistraten, som antog, at heri laa en Antydning til den om, at Kommunen maatte betale den omtalte Godtgjørelse til Graverne for at faa Borgerne befriede for Ombudet af Tavleombæringen, gjorde under 11. Jan. 1862 Kirkeinspektionen opmærksom paa, at Magistraten ikke havde Disposition over Midler, hvoraf den omhandlede Godtgjørelse kunde udredes, og at, naar de andre Kirker, hvor Forholdet med Betalingen fra de udnævnte Mænds Side var det samme, havde uden nogen Betænkelighed kunnet gaa ind paa at give Afkald paa det omhandlede Ombud, maatte Magistraten henstille, om der ikke ogsaa for Frue Kirkes Vedkommende kunde ske en Ordning, hvorved Ombudet bortfaldt, uden at nogen Erstatning herfor betingedes af Kommunen. Herpaa svarede Inspektionen under 5. Febr. 1862, at den nævnte Ordning vilde kunne lade sig tilvejebringe, naar Magistraten vilde foranstalte, at det blev Kantoren paalagt at stille det fornødne Antal Drengte til Disposition, for at disse i Forening med Kirkebetjentene kunde ombære Tavlerne. Magistraten bemærkede hertil i sin Svarskrivelse af 8. Febr., at den ikke kunde træffe den foreslaaede Foranstaltning, der, saa vidt skjønnedes, ej heller kunde være mere nødvendig efter Ombudets Afskaffelse end før, da de udnævnte Mænd i alt Fald i de senere Aar ikke personlig havde udført Ombæringen, og der saaledes formentlig kun var Spørgsmaal om at haandhæve Ombudet som en Indtægtskilde for vedkommende Graver. Da Inspektionen under 12. Marts udtalte, at Graverne kun vare forpligtede til at ombære Kirkens Tavler og ej tillige kunde paatage sig de Tavler, som skulde ombæres af de til Ombudet udnævnte Mænd, og Inspektionen ikke kunde paabyrde Frue Kirke en den uvedkommende aarlig Udgift, antog Magistraten, at der da for Tiden ikke var noget at udrette for ved Inspektionens Bistand at faa Ombudet hævet, og svarede derfor Inspektionen i Skrivelse af 21. Marts, at det maatte forblive ved den hidtil bestaaende Ordning, skjønt Frue Kirke da vilde være den eneste Kirke i Kjøbenhavn, hvor Tavleombæringen besørgedes paa denne Maade.

Sagen henstod saaledes uforandret i en Række af Aar, indtil den under 14. April 1869 paa ny optoges af Magistraten ved en Skrivelse til Konsistorium som Kirkens Patronat. Idet Magistraten gav en Udsigt over de tidligere Forhandlinger i Sagen, udtalte den, at for saa vidt det for at faa Tavleombæringen af Borgere afskaffet skulde komme an paa den forholdsvis ubetydelige Udgift, om hvis Erlæggelse der tidligere havde været Tale, tvivlede Magistraten ikke om,

at ligesom den, om den gjordes fornøden, vist vilde være af ingen Vægt for Kirkens pekuniære Evner, saaledes vilde Patronatet heller ikke nægte sit Samtykke til, at den overtoges af Kirken.

Inspektionen for Frue Kirke, hvis Erklæring Konsistorium havde begjæret, udtalte i denne Anledning i Skrivelse af 10. Juni, at dersom Magistraten var gaaet ind paa det ofte fremsatte og for nylig igjen af Borgerrepræsentanterne varmt anbefalede Forslag, at afskaffe hele den forstyrrende og forældede Tavleombæring, havde denne i sig selv saa ubetydelige Sag ikke behøvet at sætte saa mange Myndigheder i Bevægelse. Hvad Forslaget selv angik, da lod det sig ikke gjøre at faa Ombæringen besørget ved Kirkens Betjente, idet Forholdene vare ganske, som i de tidligere Skrivelser fremstillet. Skulde Kirketjenesten benyttes til at tilvejebringe en Indtægt for Øjemed, som ikke stode i nogen som helst Forbindelse med Kirkevæsenet, saa maatte det i det mindste synes at være aldeles i sin Orden, at det overlodes til den, hvem Indtægten kom til gode, at sørge for det fornødne til Pengenes Indsamling. I de 2 i Magistratens Skrivelse nævnte Kirker, Trinitatis og Helliggejst (i Holmens Kirke var Forholdet, saa vidt Inspektionen bekendt, ordnet ved en særlig, mere end hundredaarig Bestemmelse), blev ogsaa Ombæringen af Brandtavlen og Kvæsthustavlen besørget af Korbørn mod en lille Godtgjørelse af 3—5 Rdl., formodentlig af Tavleindtægtens Beløb. Dette syntes ogsaa at være den Ordning, som anbefalede sig selv. Kun i det Tilfælde, at Magistraten skulde bestemt vægre sig ved at søge Sagen ordnet paa denne Maade, og heller ikke skulde vide Udvej til at skaffe de fornødne Midler til Veje paa anden Maade, kunde Inspektionen finde Grund — for ikke at forlænge Forhandlingerne om en Gjenstand af den Ubetydelighed — til at tilraade, at Kirkens Kasse overtog en den ganske uvedkommende Udgift.

Ved under 5. Juli at tilstille Magistraten denne Erklæring tilføjede Konsistorium, at for saa vidt Tavleombæringen for Brandvæsenet og Kvæsthuset i Byens andre Kirker paa den af Inspektionen anviste Maade besørgedes af Korbørn mod en aarlig Godtgjørelse af Tavleindtægtens Beløb, saa Konsistorium aldeles ingen Grund, hvorfor Forholdet ikke baade kunde og burde ordnes paa lige Maade for Frue Kirkes Vedkommende. Skulde Magistraten imidlertid ikke være villig til paa denne Maade at søge Sagen ordnet, vilde Konsistorium ikke nægte sit Samtykke til, at Kirken indtil videre overtog denne Udgift.

I Skrivelse af 14. Oktbr. 1869 gjorde Magistraten opmærksom paa, at for saa vidt Inspektionen og Konsistorium havde omtalt Brandtavlen og Kvæsthustavlen som dem, om hvis Ombæring der var Spørgsmaal, var dette formentlig en Fejltagelse, da det tidligere, navnlig i Skrivelse til Magistraten af 24. Decbr. 1861 fra Frue Kirkes Værge, omtaltes at være Fattigtavlen og Kvæsthustavlen, hvorom Sagen drejede sig. Under Forudsætning af, at dette forholdt sig rigtigt, og det kun var til disse 2 Tavlers Ombæring, at Mænd vare udnævnte, bemærkede Magistraten, at efter Reskr. 17. Marts 1784 § 3 a. skulde Ombæringen af Tavler for de Fattige foretages af Graverne, og denne Forpligtelse maatte paa Sagens tidligere Stadium være blevet overset. Hvad derimod Kvæsthustavlen angik, havde Magistraten søgt at faa Sanktion paa, at naar denne Tavle blev ombaarret af Korbørn, de da maatte, som Sædvane skulde have været i andre Kirker, ogsaa i Frue Kirke faa en aarlig Godtgjørelse derfor af Tavleindtægtens Beløb; men dette havde Finansministeriet ikke fundet sig foranlediget til at ind-

rømme, idet Ministeriet havde bemærket, at der allerede afholdtes temmelig betydelige Udgifter for Ombæringen og Opbevaringen af Tavlen. Da imidlertid Konsistorium i sin Skrivelse af 5. Juli havde ytret, at det ikke vilde nægte sit Samtykke til, at Kirken indtil videre overtog denne Udgift, vilde Sagen paa denne Maade finde sin Afgjørelse, og der vilde altsaa herefter ikke mere blive udnævnt Mænd til at ombære Tavler i Frue Kirke.

Herom har Konsistorium meddelt Inspektionen fornøden Underretning.

3. Forskjellige Foranstaltninger.

Ved Ministeriets Skrivelse af 31. Decbr. 1868 er det efter Konsistoriums Indstilling bifaldet, at det tillades Ane Sørensdatter at afhænde den hendes afdøde Mand, Husmand Jens Hansen, efter hvem hun hensad i uskiftet Bo, tilhørende Arvefæsteejendom i Ølsemagle under Frue Kirkes Gods, som bestaar af Hus med Haveplads i Byen, under Matr. Nr. 40 skyldsatsat for Hartkorn 1 Fdk. $\frac{1}{2}$ Alb. og en Jordlod under Matr. Nr. 4 b, skyldsatsat for Hartkorn 1 Skp. 2 Fdk. $\frac{1}{2}$ Alb., til hendes 2 Sønner, Hans Jensen og Niels Jensen, saaledes at Huset med Haveplads under Matr. Nr. 40 overdrages den første og Jordlodden Matr. Nr. 4 b. den sidste, paa følgende Vilkaar:

1) at der paalægges Huset med Plads i Byen en extraordinær Afgift af 48 Sk. aarlig foruden en Rekognition af 4 Skp. Byg efter Kapitelstaxten (i Betragtning af det ringe Hartkorn og Areal = $\frac{3190}{14000}$ Tdr. Land) strax og ved hver paafølgende Forandring af Ejer, for hvilken Afgift og Rekognition der enten ved Skjødet eller ved en særskilt tinglæst Obligation gives Frue Kirke 1ste Prioritets Panteret i Huset med tilhørende Grund;

2) at den Afgift og Rekognition, der nu paahviler de samlede Matr. Nr. 40 og 4 b., herefter uddelt kommer til at paahvile Husloden Matr. Nr. 4 b og det Hus, som derpaa opføres, hvilket Hus altid skal holdes forsikret i Brandkassen for dets fulde Værdi, og

3) at fornævnte Sag ikke maa endelig berigtiges, førend Husloden er bebygget og det derpaa opførte Hus assureret.

— Efter at Generaldirektoratet for Skattevæsenet i Skrivelse af 25. Avg. 1863 havde udtalt, at den befalede Afgift af Brænde, som indførtes søværts til Kjøbenhavn, stedse var betragtet som kun hvilende paa det til selve Byens Forbrug til Staden indførte Brænde, samt at Toldstedets Opsynspersonale ikke var tilstrækkelig talrigt til at anvende en skarpere Kontrol end den, der da fandt Sted, meddelte Indenrigsministeriet under 1. Dec. 1864 Kjøbenhavns Magistrat, at Generaldirektoratet var blevet opfordret til at foranstalte, at Toldopsynet i Kjøbenhavn for Fremtiden opkrævede den ommeldte Afgift ogsaa af Brænde, som blev indklareret ved Toldboden men losset paa Stadens Grund uden for Toldboden. Jfr. i øvrigt nærmere Univ. Aarb. f. 1875—76 S. 292—93.

— Efter Indstilling fra Konsistorium bevilgede Ministeriet under 25. April 1865, at der til Bestridelse af Udgifterne ved en Omstøbning af Hvidovre Kirkes revnede Klokke af Frue Kirkes Midler maatte forstrækkes først nævnte Kirke et Beløb af 350 Rdl., at forrentes med 4 pCt. samt i Forbindelse med de denne tidligere tilstaaede Laan, ligeledes af Frue Kirkes Midler, at afdrages af Hvidovre

Kirkes eventuelle Overskud. Efter Opgjørelsen af Hvidovre Kirkes Regnskab for 1865—66 viste det sig imidlertid, at Kirken, fornemlig paa Grund af den gunstige Kapitelstaxt, var i Stand til, med et ubetydeligt Underskud, selv at afholde Udgiften med Klokkens Omstøbning, saa at det ikke blev fornødent at gjøre Brug af Ministeriets Bevilling.

— Ved Skrivelse af 3. Juli 1866 bevilgede Ministeriet, efter Indstilling fra Konsistorium, at der maatte foretages nogle af Bygningsinspektøren foreslaaede Forandringer ved Varmeapparatet i Frue Kirke og at dertil af Kirkens Bygningsfond maatte anvendes et Beløb af indtil 3,200 Rdl. Udgifterne overskredede imidlertid dette Beløb med 224 Rdl. 39 Sk., hvilket Ministeriet under 23. April 1867 tillod afholdt af samme Fond.

— Efter Indstilling fra Konsistorium, bifaldt Ministeriet ved Skrivelse af 17. Oktbr. 1866, at der af Frue Kirkes Midler maatte udredes et Beløb af 500 Rdl. til Forbedring af Rammernes Konstruktion ved de 3 store Vinduer i Kirkens Tag, samt til Indsættelse i bemeldte Vinduer af Ruder af 1 2" tykt Glas paa den af Bygningsinspektøren foreslaaede Maade.

— For at forsøge, om den Mislyd, som ved Sammenringningen af Frue Kirkes Klokker fremkom, ikke kunde afhjælpes, naar Klokkerne, der hidtil havde været ubevægelige, bragtes til at svinge, tillod Konsistorium ved Skrivelse af 10. Juli 1865, at der til dette Arbejde maatte foretages de fornødne foreløbige Forandringer ved Klokkestolen for den store Klokke, og at Udgiften hertil maatte afholdes af Kirkens Kasse med indtil 230 Rdl. Ved det anstillede Forsøg viste det sig, at der ved den omhandlede Forandring i Ringeapparatet var opnaaet en meget betydelig Forbedring og at Klokkerne i det hele taget lod tilfredsstillende, saa at det ikke vilde være nødvendigt at skride til en Omstøbning af Klokkerne. Til den endelige Forandring af Klokkestolens Konstruktion, som vilde være nødvendig, for at Klokkerne med Lethed og uden stor Arbejdskraft kunde ringes ved Svingning, bevilgedes derfor, efter Konsistoriums Indstilling, ved Ministeriets Skrivelse af 20. Maj 1867 et Beløb af 2,752 Rdl. af Kirkens ekstraordinære Bygningsfond.

— Efter Inspektionens Indstilling bevilgede Konsistorium under 21. Maj 1870, at der maatte foranstaltes et Vandindlæg i Frue Kirke og at den hertil beregnede Udgift af 109 Rdl. maatte afholdes af Kirkens Kasse.

— Konsistorium har under 9. Oktbr. 1869 bifaldet, at der til Stikning af et Signet i Staal til Brug i Sager, der alene vedkomme Frue Kirke, maatte anvendes indtil 100 Rdl. af Kirkens Kasse.

— Ved kgl. Resol. 28. Septbr. 1868 bifaldtes det, efter Ministeriets derom nedlagte Forestilling, at der i alle Stadens Kirker maatte udsættes Bøsser til Indsamling af Gaver til Opførelsen af en ny Kirke.

— Ved Skrivelse af 15. Marts 1870 har Konsistorium bemyndiget Frue Kirkes akademiske Væрге til i Henhold til Kjøbenhavns Brandforsikrings Bekjendtgj. 29. Decbr. 1866 at foranstalte Assurancesummen for Frue Kirke forhøjet fra 120,000 Rdl. til 200,000 Rdl. samt Assurancesummen for Kirkens Provstebolig forhøjet med 10 pCt.

— Under 29. Jan. 1870 har Konsistorium tilladt, at det danske Missionselskab og Bibelselskabet, naar de benytte Frue Kirke til Aftengudstjeneste, fritages for at erlægge Betaling for Lys og Varme.

Ved Skrivelse af 14. Jan 1871 tillod Konsistorium, at Frue Kirke maatte benyttes til en Koncert, som agtedes givet til Fordel for Byggefonden til en Sognekirke i Nyboder, samt at Bekostningen for Varme og Belysning i Kirken maatte eftergives.

— Blandt enkelte Sager, som havde henligget i Frue Kirke fra den ældre Kirkes Tid, fandtes en Buste, som ved nærmere Undersøgelse viste sig at være af Marmor. Det var imidlertid ikke bragt til fuld Klarhed, om den havde hørt til et Monument over Biskop Henrik Bornemann, eller om det skulde være et Brystbillede af Biskop Kingo med Psalmeværket i sin Haand. Da Arbejdet imidlertid i sig selv ikke var uden Værd og da Kirken intet havde tilbage fra den ældre Tid, mente Inspektionen, at denne Buste i ethvert Fald burde restaveres og siden opstilles i en af Kirkens Sidegange. Dette bifaldt Konsistorium i Skrivelse af 29. Maj 1869, hvorhos den tillod, at de hertil medgaaende Omkostninger afholdtes af Kirkens Kasse.

— I Skrivelse til Konsistorium af 2. April 1870 meddelte Inspektionen, at der i Museet for vore antikvariske Mindesmærker opbevaredes nogle Ligplader med Indskrifter, som vare reddede fra Kirker, der tidligere havde været henstillede i Frue Kirke. Disse vare:

Ligpladen over Kansler Christian Friis til Borreby, død 1616, samt over hans Frue Mette, født Hardenberg, død 1617, hvortil endnu hørte en tredje med Frijsernes Vaaben.

Ligpladen over Rigens Hovmester, Christoffer Valkendorf til Glorup, død 1601, og tvende Vaabenskjolde, det ene med Gyldenløves, det andet med Worms Vaaben, ciselerede i Bronze.

Disse Plader vare hver for sig næppe saa store som et Folioark; men de maatte oppudsas og til Dels forgyldes og restaveres (den ene af dem var brudt i 2 Stykker), dersom de skulde anbringes nogetsteds. Direktøren for Museet, Khr. Worsaae var villig til at udlevere dem, saafremt de paa en passende Maade anbragtes, hvilket da naturligst kunde ske i den Kirke, hvor de nævnte Personer en Gang havde været begravede. Inspektionen indstillede da, at der til Restauration og Anbringelse anvendtes 50 Rdl. af Kirkens Midler. Nogle Levninger af Cort Sivertsen Adeler, som ligeledes opbevaredes i Museet (se herom Dansk Tidsskrift f. 1870, 5. Hæfte) kunde formentlig passende indesluttas i en Blykapsel og indmures i den nordre Sidemur ved Koret, hvor hans Monument i sin Tid havde staaet. Inspektionen havde underrettet Familien om denne Hensigt, med Forespørgsel, om den paa en eller anden Maade, ved en Marmorplade med Inskription eller med hans Portræt-Silhouet, kunde ønske at betegne Pladsen nærmere og erindre om Manden. Tanken herom havde mødt en forekommende Modtagelse. Da imidlertid Anbringelsen af de ubetydelige Levninger var uafhængig heraf, foreslog Inspektionen, at den foretoges i Forbindelse med Anbringelsen af Ligpladerne.

Denne Indstilling bifaldt Konsistorium under 12. April 1870. Da det senere viste sig, at der fandtes endnu en Plade over Fru Mette Rosenkrands, som ligeledes blev anbragt i Kirken, bifaldt Konsistorium under 24. Decbr. s. A. at der til Arbejderne foruden de bevilgede 50 Rdl. end videre anvendtes 22 Rdl. 48 Sk. foruden en Godtgørelse af 15 Rdl. til Konservator Steffensen for hans Omhu og Ulejlighed med Arbejdernes Udførelse. Omkostningerne ved Minde-

tavlen over Cort Sivertsen Adeler bleve udredede af Baronerne Adeler og Zytphen Adeler.

— I Skrivelse af 10. Nov. 1870 henstillede Prof. M. Hammerich i Anledning af Hundredaarsdagen for Thorvaldsens Fødsel at gjøre hans Arbejder i Frue Kirke bedre tilgængelige og fremme den rette Opfattelse af deres Forhold til Kirken, hvis Tanker de udtale, ved at lade Kirken holdes aaben nogle Timer daglig. Efter at Konsistorium herover havde indhentet Erklæring af Inspektionen, gjorde det Indstilling herom til Ministeriet, hvorefter dette ved Skrivelse af 24. Febr. 1871 bifaldt.

1. at Frue Kirke fra 1. April s. A. aabnes om Hverdagen 2 Timer daglig baade Sommer og Vinter fra Kl. 9—11, dog kun med Adgang til Midtskibet, og saaledes, at der gjøres en Undtagelse, naar Kirken benyttes til Altergang, Ordination eller deslige;
2. at der for Tilsyn med Kirken i den Tid anvises 100 Rdl. aarlig af Kirkens Kasse efter Inspektionens nærmere Bestemmelse om, hvem Tilsynet overdrages, og
3. at der tilstaas de nuværende Gravere en Godtgjørelse af 50 Rdl. aarlig, ligeledes af Kirkens Kasse, til hver i Erstatning for den Afgang i deres Indtægter, som de ville lide ved, at den Tilladelse, som de nu have til at forevise fremmede Kirken, ikke kan antages at ville give nogen Indtægt, naar Kirken daglig holdes aaben.

Om en senere heri gjort Modifikation, se Aarb. f. 1873—75 S. 467.

Ved Skrivelse af 4. April 1871 bifaldt Konsistorium, efter Forslag af Inspektionen, at Udgiften til Kirkens Renholdelse forhøjes fra 60 Rdl. til 75 Rdl., at der maa gives en fast Norm for Betalingen af Stolestaderne i Kirken efter et derom af den borgerlige Væрге fremsat Forslag, og at Betalingen for Klokkeringningen hele Aaret igjennem og ved alle Lejligheder fastsættes til 42 Rdl. kvartaliter, heri medregnet Betaling for Lys under Ringningen og for Tilsyn med Taarnuret.

— I Anledning af et Andragende fra 2 Lærere ved de danske Vaabenbødres Skole S. Thaarup og V. Bergh om Tilladelse til paa Skolebestyrer H. Schmidts Grav paa Frue Sogns Assistenskirkegaard at opsætte et Monument, uden derfor at erlægge den sædvanlige Afgift til Kirken, har Konsistorium under 3. April 1869 bevilget Eftergivelsen.

4. Personalia.

Klokkeren ved Frue Kirke, Kammerassessor Ørum, afgik d. 21. Maj 1867 ved Døden. I hans Sted udnævnte Konsistorium d. 4. Sept. 1867 Overlærer og Inspektør ved Garnisons Sogns Skole, cand. phil. Frederik Christian Otto Gørtz fra 1. Okt. s. A. at regne. Den for ham udfærdigede Bestalling (Gebyr 22 Rdl.) lyder saaledes:

Rektor og Professorer ved Universitetet i Kjøbenhavn
Gjøre vitterligt, at vi have antaget og beskikket, ligesom vi herved antage og beskikke Overlærer og Inspektør ved Garnisons Sogns Skole for civile Forældres Børn, cand. phil. Frederik Christian Otto Gørtz til fra 1. Okt. d. A. at være Klokker ved Vor Frue Menighed her i Staden, og haver han i dette Embede, saaledes som han ved Revers af DD. har forpligtet sig, at iagttage følgende:

1. Skal han med største Flid og Troskab forrette alt, hvad ham i hans Embede paahviler, efter hans Majestæts allernaadigste Lov, Kirkeritual og andre Anordninger;
2. Kirkens Patronat og Inspektion skal han erkjende for sine rette Foresatte og uden Forsømmelse efterkomme alt det, som, hans Embede vedkommende, af dem maatte vorde ham paalagt;
3. Med Kirken skal han have dagligt Opsyn, at den altid ren og ordentlig holdes og, saa tidt det behøves, de nederste Partier afstøve; saa skal han tillige tilholde Graverne, at de i lige Maade holde Kirkens udvendige Grunde ryddelige og ordentlige;
4. Med Klokkerne skal han have god Opsigt, at der forsvarlig og til bestemte Tider ringes, og sørge for, at Urværket rigtig vorder optrukket og stillet efter den Forening, som derom af vedkommende er indgaaet, eller herefter videre maatte anordnes;
5. Paa Kirkens Ornamentter og Klæder skal han flittig tage Vare, at de altid findes anstændige og rene, saa og vel bevare og jagttage det Inventarium, som ved Kirken findes og hvilket i Kirkens borgerlige Værges Overværelse bliver ham leveret efter en af samme Værge paategnet Specifikation, af hvilken han derimod undertegner en Gjenpart, som forbliver i Værgens Forvaring. Saa skal han i Særdeleshed ogsaa daglig tilse, at ingen af Kirkens Sager forkommer.
6. Han skal holde rigtige Bøger over de Børn, som i Kirken døbes, samt de Brudfolk, som blive viiede, og dem, som gaa til Skrifte m. v. Hvad Begravelserne angaar, henvises han til Reglementet for Begravelsesvæsenet i Kjøbenhavn af 18. Dec. 1860, fornyet ved Raadstueplakat af 24. Avg. 1866 (§ 3 især).
7. I Overensstemmelse med den kgl. Resolution af 10. Marts 1809 er han pligtig til i Livrente- og Forsørgelsesanstalten af 1842 at forsikre sin Enke en med hans Indkomster passende Pension af i det mindste 50 Rdl. aarlig.
8. For saadan hans Tjeneste skal han nyde den Huslejegodtgjørelse af 100 Rdl. aarlig og den Løn af 28 Rdl. aarlig samt de øvrige Indkomster, som hans Formand før ham nydt haver, hvorhos han dog udtrykkelig tilholdes ikke at maatte fordrø nogen som helst Betaling for Indtegning til Kommunion eller for Forbøn fra Prædikestolen. I det hele er det ham ikke tilladt at kræve nogen bestemt Betaling i Anledning af de kirkelige Handlinger, hvorimod han maa nøjes med, hvad derved frivillig ydes ham. Naar der i sin Tid bliver Vakance i Gravertjenesterne, vil det end videre paaligge Klokkeren at hæve Honoraret ved Daab og Brudevielse under et til samtlige Kirkens Betjente, hvilket dernæst, efter nøjagtigt Regnskab, maanedlig bliver at dele saaledes, at Klokkeren erholder Halvdelen og hver af Graverne en Fjerdedel. Ved en Forandring med Præste-, Degne- og Klokkerpengene maa han ligeledes finde sig i den derved bevirkede Ordning.
9. Den paa Klokkertjenesten hvilende Afgift til Universitetets Kasse, stor 150 Rdl. om Aaret, vil han have at udrede, indtil den maatte blive ophævet, dog for Tiden fra 1. Okt. d. A. til 31. Marts 1868 kun med Halvdelen af 75 Rdl. Afgiften betaales kvartalsvis i Kvæsturen mod sammes Kvittring.
10. I Naadensaaret, der varer fra den afg. Klokker Ørums Dødsdag d. 21. Maj 1867 og indtil Aarsdagen derefter d. 21. Maj 1868, denne Dag medregnet, udreder han, for saa vidt hans Tjeneste angaar, den halve Del af samtlige Embedets Indkomster til bemeldte Ørums Arvinger, dog saaledes, at Huslejegodtgjørelsen for Okt. d. A. og April næste Aar udelukkende tilfalder sidst nævnte, hvorimod de ville have at bære Halvdelen af den Afgift, som for Tiden fra 1. Okt. d. A. til 31. Marts næste Aar skal udredes til Universitetet.

Til Bekræftelse under Universitetets Segl og sædvanlig Underskrift.

Konsistorium d. 30. Sept. 1867.

I Tiden fra Klokker Ørums Dødsdag og indtil Gørtz's Tiltrædelse var Kantor Knauer af Inspektionen med Konsistoriums Samtykke konstitueret som Klokker.

De Indtægter, der faldt i dette Tidsrum deltes lige mellem Boet og Kantor Knauer, alene med Undtagelse af Huslejegodtgjørelsen, som udelukkende tilfaldt Boet, Med Halvdelen deltog han i Udredelsen af den Embedet paahvilende Afgift af 150 Rdl. om Aaret til Universitetets Kasse.

D. 22. Nov. 1868. afgik Klokker Gørtz ved Døden. Til at varetage Forretningerne under Vakancen konstituerede Inspektionen Universitetspedel Mule med Konsistoriums Samtykke i Skrivelse af 5. Dec. s. A.

Under 3. April 1869 udnævnte Konsistorium cand. theol. Johannes Erlandsen, konst. Klokker ved Trinitatis Kirke til Klokker ved Frue Kirke fra d. 15. s. M. at regne. Den for ham udfærdigede Bestalling er ligelydende med den for Klokker Gørtz udfærdigede, for saa vidt angaar Nr. 1—8. Medens Nr. 9 i denne var udeladt, vare følgende Bestemmelser tilføjede:

9. I Naadensaaret, der varer fra den Dag, fra hvilken hans Udnævnelse regnes, nemlig d. 15. April 1869 og indtil Aarsdagen derefter d. 15. April 1870, denne Dag medregnet, udreder han den halve Del af samtlige Embedets Indkomster til den forrige Klokker Gørtz's Enke og Arvinger, dog saaledes, at Huslejegodtgjørelsen for April d. A. og Okt. d. A. udelukkende tilfalder sidst nævnte.
10. Fra Naadensaarets Udløb udreder han en Pension af 150 Rdl. om Aaret til den forrige Klokker Gørtz's Enke i Overensstemmelse med Kirke- og Undervisningsministeriets Skrivelse af 31. Dec. f. A.

I Følge kgl. Resol. 3. Avg. 1846*) skulde det ved Klokker Ørums Afgang tages under Overvejelse, om den Universitetet tilkommende Afgift af Klokkerembedet, der for Ørums Embedstid forblev nedsat til 150 Rdl. om Aaret, atter skulde forhøjes til sit tidligere Beløb af 300 Rdl. aarlig. I denne Anledning tilskrev Konsistorium under 7. Juni 1867 Inspektionen, at det fandt det mindre passende, at Universitetet under sine nuværende forbedrede økonomiske Forhold vedblev at benytte sin Patronatsret til at afkræve Kirkebetjentene en Afgift, som var indført og bibeholdt i Tider, hvor Universitetet ikke vel kunde undvære en saadan Indtægt. Skulde en saadan Afgift fremdeles paalægges Klokkertjenesten, burde den formentlig — hvad enten dens Beløb sattes til 150 Rdl. eller 300 Rdl. om Aaret — tilfalde Kirken selv, saaledes som Tilfældet nu var med den Klokkertjenesten ved Trinitatis Kirke paalagt lignende Afgift. Førend Konsistorium imidlertid indgik til Ministeriet med nærmere Forslag angaaende bemeldte Afgift, begjærede det Inspektionens Erklæring over Sagen.

I Skrivelse af 18. Juni erklærede Inspektionen sig enig i, at Klokkerembedet fritoges for Erlæggelse enten af det oprindelige eller det nedsatte Beløb, saa meget mere som det ansaa det for rigtigt, at der optoges et Forbehold i Klokkerens Bestalling om at finde sig i den Omordning af Præstepengenes Beløb, som kunde findes billig, naar der maatte ske en Forandring i denne Afgifts Erlæggelse i det hele. Et saadant Forbehold var optaget i alle de Præsters Kaldsbreve, som i de senere Aar vare ansatte her i Hovedstaden, og syntes ogsaa at burde tages med Hensyn til Kirkens Betjente, ved indtrædende Vakance. End videre androg Inspektionen om, at der for Tiden ved Klokkerembedet og senere ved indtrædende Vakance i Gravtjenesterne maatte træffes den Bestemmelse, at det Honorar, som erlagdes ved de almindelige ministerielle Handlinger (Barnedaab, Brudevielse) om Søndagen og Fredagen, modtoges af Klokkeren og siden deltes

*) Selmers Aarb. f. 1846 S. 70—72.

mellem Klokkeren og begge Graverne efter samme Regel som Honoraret til Præsterne, i Stedet for at det nu erlagdes til hver personlig. Da Embedet vistnok herved endnu vilde lide et Afdrag, var det saa meget billigere, at det ikke blev bebyrdet med oven nævnte Afgift.

Efter at Konsistorium havde forelagt Ministeriet. Sagen med Skrivelse af 10. Juli 1867, bifaldt Ministeriet under 19. s. M., at den Klokkertjenesten ved Frue Kirke paahvilende Afgift til Universitetet for Fremtiden maatte bortfalde. Det fornødne Forslag herom optoges paa Finanslovforslaget for 1868—69, Universitetets Budget, og bevilgedes.

I Anledning af, at Enken efter Klokker Gørtz havde anholdt om at forundes aarlig Pension af Embedet samt om at Naadensaaret maatte blive regnet fra Eftermandens Udnævnelse og Indtægterne i Vakancen maatte tilstaaes hende, mod at hun paa egen Bekostning sørgede for Embedsforretningernes forsvarlige Besørgelse i dette Tidsrum, udtalte Konsistorium sig i Skrivelse til Ministeriet af 11. Dec. 1868 paa følgende Maade:

Det havde med Hensyn til Klokkerembederne ved Frue og Trinitatis Kirker, i hvilke der fra gammel Tid havde existeret Naadensaar, været sædvanligt, naar den afdøde Klokker efterlod sig Enke, da at tilstaa hende den Begunstigelse, at Naadensaaret udsattes til at begynde med Eftermandens Udnævnelsesdag, idet hun i Vakancen fik Lov til at oppebære samtlige Embedsindtægter, mod at hun lod Forretningerne besørge ved en af Patronatet konstitueret Mand, med hvem hun da selv maatte affinde sig angaaende Vederlaget for Forretningernes Udførelse. Denne Begunstigelse, for hvilken man kunde paaberaabe sig ikke blot Analogien fra, hvad der gjaldt med Hensyn til Præster, men gammel Praxis ved disse Embeder, var der al Grund til ogsaa i nærværende Tilfælde at indrømme, hvorfor Konsistorium anbefalede hendes Andragende herom. Hvad Spørgsmaalet om Pension angik, bemærkede Konsistorium, at det uden Tvivl i meget lang Tid havde været brugeligt med Hensyn til Klokkerembederne ved Frue og Trinitatis Kirker, at der paalagdes Eftermanden Pension til Formandens Enke. Ved den næst forrige Klokker Ørums Død blev der ikke Spørgsmaal om Pension, da han ikke efterlod sig Enke, men ved hans Ansættelse blev det i Henhold til Univ. Dir. Skrivelse af 6. Juni 1846 paalagt Ørum at udrede en Pension af 80 Rdl. aarlig til Formandens, Kammerassessor Hansens Enke. Konsistorium ansaa det derfor for utvivlsomt, at det havde tilstrækkelig Hjemmel i gammel Vedtægt at paalægge Embedet en Enkepension, der passende kunde ansættes til 150 Rdl. aarlig. At Embedet vilde kunne taale et saadant Paalæg, kunde ikke betvivles. Dels vare dets Indtægter paa Grund af den større Folkemængde og tiltagne Velstand uden Tvivl i det hele bedre end for 30 à 40 Aar siden, dels var i alt Fald Embedets Evne til at bære en saadan Pension blevet væsentlig forøget derved, at den Afgift af oprindelig 300 Rdl. og senere 150 Rdl. aarlig, som havde været ydet til Universitetet, siden 1. April 1868 var bortfaldet. Inspektionen havde foreslaaet, at af de 150 Rdl. de 100 Rdl. skulde tillægges Enken som Pension og de 50 Rdl. den afdødes Datter. Konsistorium mente imidlertid, at der, i alt Fald saa længe Moderen levede, ikke kunde være Tale om at tilstaa Datteren nogen selvstændig Understøttelse, hvorfor det foreslog, at det hele Beløb af 150 Rdl. aarlig maatte tilstaaes Enken som Pension.

Efter Konsistoriums Indstilling bifaldt Ministeriet ved Skrivelse af 31. Dec. 1868, at det Enken efter Klokker Gørtz tilkommende Naadensaar udsattes til at

begynde fra Eftermandens Udnævnelsesdag og at der tillagdes hende en Pension af 150 Rdl. aarlig, at udredes af Embedet fra Naadensaarets Udløb at regne.

Ved Skrivelse af 11. Marts 1852 bevilgede Ministeriet, at der til Enken efter Graver Andersen ved Frue Kirke af Kirkens Midler udbetaltes en aarlig Understøttelse af 20 Rdl., indtil det yngste af hendes 4 Børn havde naaet en Alder af 18 Aar. Efter at dette Tidspunkt var naaet tilstod Ministeriet hende under 19. Juli 1867, efter Indstilling fra Konsistorium og af Hensyn til hendes trykkende Kaar, at hun indtil videre maatte beholde denne Understøttelse.

— Ved Skrivelse af 9. Jan. 1864 har Konsistorium bevilget, at der for det forøgede og anstrængende Arbejde, der havde været paaført Frue Kirkes Kantor og 4 Korsangere derved, at Menighedssangen en Maaned igjennem havde maattet bæres og ledes alene af Koret uden Orgelets Ledsagelse, maatte af Kirkens Kasse udbetales enhver af dem en extraordinær Understøttelse af 5 Rdl. altsaa i alt 25 Rdl.

Ved Skrivelse af 28. Marts 1868 tillod Konsistorium, at Udgifterne til det fuldstændige Kor og Musikken m. v. ved Prof Bissens Bisættelse i Frue Kirke d. 17. s. M. afholdtes af Kirkens Kasse med i alt 30 Rdl. 64 Sk

Efter Indstilling fra Konsistorium har Ministeriet under 3. Nov. 1869 bevilget, at det Tilskud som Kirken udreder til Kantorens Løn, jfr. Kskr. 23. April 1844, maa forhøjes fra 100 Rdl. til 150 Rdl. om Aaret.

Ved kgl. Resolution 27. Sept. 1858 blev det, som foran S. 208 meddelt, bestemt, at den de kjøbenhavnske Kirkeskoler tidligere paaahvilende Forpligtelse til at besørge Kirkesangen i Hovedstadens Kirker skulde bortfalde, og at Kirkesangen i dets Sted skulde udføres paa anden Maade, enten af Voxne og Børn i Forening eller alene af Børn, samt at de hertil medgaaende Udgifter for Frue, Helliggeist, Trinitatis og Frelzers Kirkers Vedkommende skulde afholdes af Kjøbenhavns Kommune. I Henhold hertil blev Sagen ved Kjøbenhavns Magistrats Foranstaltning ordnet i 1859. Denne Ordning af Sangen viste sig imidlertid ufyldstgjørende for Frue Kirkes Vedkommende. Ved Højmesse og paa Festdage maatte det hele Kor af 24 Drengene benyttes; men ved Siden heraf var et Antal af 4 voxne Sangere ikke tilstrækkeligt, idet der herved fremkom et Misforhold mellem de højeste og laveste Stemmer. Inspektionen androg derfor under 6. Febr. 1865 paa, at de voxne Sangeres Antal maatte forøges med 2, nemlig 1 Tenor og 1 Bas

Da Udgifterne til Kirkesangen i Følge den nævnte Resolutions Nr. 2 skulde afholdes af Kjøbenhavns Kommune, anmodede Konsistorium under 18. April s. A. Magistraten, i Forventning af, at den vilde bifalde den nævnte Udvidelse af Sangerkoret, om at foranledige, at den derved bevirkede forøgede Udgift, der beløb sig til 55 Rdl. om Aaret, paa samme Maade som Udgiften til det øvrige Korpersonale maatte blive udredet af Kommunen. Magistraten vilde imidlertid ikke gaa ind derpaa, og Konsistorium indstillede derfor i Skrivelse af 13. Maj s. A. Sagen til Ministeriets Afgjørelse i Henhold til Resolutionens Nr. 9, der bemyndiger Ministeriet til at træffe de fornødne Foranstaltninger og Bestemmelser med Hensyn til Ordningen af Kirkesangen.

Efter Indstilling fra Konsistorium har Ministeriet under 5. Nov. 1870 bifaldet, at Sangkoret i Frue Kirke, der bestod af 4 Voxne og 24 Drengene, fra 1. Jan. 1871 at regne maatte blive sammensat af Voxne alene, nemlig 6 Mænd og 8 Kvinder, at der stillede et Beløb af 30 Rdl. aarlig til Inspektionens Raadighed

til Besørgelse af flere Smaatjenester, som nu udførtes af Kordrengene, saasom at hente Psalmeseddel, gaa om med Tavlerne o. s. v., og at der tillagdes Kantor Knauer 20 Rdl. aarlig som Vederlag for at afgive Lokale, Varme og Lys m. m. til Korets Sangovelsler, saaledes at begge disse Beløb blev udredede af Kirkens Kasse.

Ved Skrivelse af 4. April 1871 bifaldt Konsistorium, efter Forslag af Inspektionen, at der maa gives Honorar til de Damer i Koret, der syngte ved Præsteordination.

— D. 1. April 1868 fratraadte Oberstlieutenant Balslev som Medlem af Inspektionen for Frue Kirke (borgerlig Væрге); i hans Sted valgte Borgerrepræsentationen Grosserer Jørgen Bech. Efter at denne i Okt. 1870 var afgaaet ved Døden, valgte Borgerrepræsentationen Grosserer, Oberst N. F. Høffding.

— Under 22. Marts 1867 tillagdes der Graver ved Frue Kirke, Dbm. J. E. Leerbech Titel af Kammerassessor.

5. Frue Kirkes Præsteboligers Kapital.

I Anledning af et Forslag fra Konsistorium om Anvendelsen af den ved Assurancesummen og Købesummerne for de til Frue Kirke hørende Kapellanboliger og Byggegrund indkomne Kapital blev det ved kgl. Resol. 31. Decbr. 1850 efter Ministeriets Forestilling bifaldet,

1. at der af Renterne af den ommeldte Kapital, c. 19,880 Rdl., tillægges de tvende ved Kirken ansatte residerende Kapellaner en aarlig Huslejhjælp, for første residerende Kapellan af 400 Rdl. og for anden residerende Kapellan af 300 Rdl., og
2. at Overskuddet af Renterne af bemeldte Kapital efter Afholdelsen af oven nævnte Beløb og Administrationsomkostninger — hvorimod Krigsskatten forholdsviis afgaar i Kapellanernes Huslejhjælp — tillægges Kapitalen, indtil den derved er voxet saaledes, at det aarlige Renteoverskud er steget til 100 Rdl., da nærmere Forslag angaaende Anvendelsen deraf imødeses.

Under 2. Jan. 1862 indberettede Kvæstor til Konsistorium, at den aarlige Rente af Kapitalen var opvoxet til 802 Rdl. 18 Sk., saa at der efter Udredelsen af de anførte Huslejeportioner var et Overskud af 102 Rdl. 18 Sk. Kirkeinspektionen indstillede i denne Anledning, at 100 Rdl. heraf anvendtes til Huslejhjælp for de 2 residerende Kapellaner, saaledes at Beløbet deltes lige mellem dem. Konsistorium, der med Skrivelse af 4. April 1862 forelagde Sagen for Ministeriet, udtalte imidlertid, at en saadan Disposition, ved hvilken kun 2 Rdl. 18 Sk. aarlig vilde blive henlagt til Kapitalens Tilvæxt, ikke kunde anses for hensigtsmæssig. I Konsistoriums Indstilling, som gik forud for den kgl. Resol. 31. Dec. 1850, var det bragt i Forslag, at der skulde tillægges hvert af Kapellanembederne Renterne af en saa stor Del af den hele Kapital, at 1. Kapellan kunde erholde en Huslejhjælp af 400 Rdl., 2. Kapellan af 300 Rdl.; men Renten af Restkapitalen, der udgjorde omtrent 1200 Rdl., skulde tjene til Kapitalens Tilvæxt, dog saaledes, at der med Hensyn til de 500 Rdl. af dette Beløb skulde forholdes paa den Maade, at naar Renten af samme var opvoxet til 100 Rdl., skulde dette Beløb lægges til den Kapital, hvis Rente udgjorde Huslejhjælpen for 2det Kapellani,

indtil sammes Husleje var blevet lige med den for 1ste Kapellani og derefter skiftevis til den 1ste og 2den Huslejekapital. Konsistoriums Forslag var bygget paa den Betragtning, at det for bestandig at sikre vedkommende Præster en passende Huslejhjælp syntes tilraadeligt at afsætte en ikke altfor lille Del af Kapitalen som Tilvækstkapital, hvis Renter oplagdes til Hovedkapitalens Forøgelse. Erfaringen havde nemlig vist, at man kun paa denne Maade kunde imødegaa de Forringelser, som Indtægterne af en saadan Kapital ikke let vilde undgaa i Tidens Løb at lide, ikke blot ved partielle Kapitaltab, men ogsaa ved Rentefodens Forandring, forandrede Værdiforhold o. s. v. Skjønt Konsistoriums Indstilling ikke i sin Helhed blev bifaldet, gik den kgl. Resol. 31. Dec. 1850 dog ligeledes ud fra, at ikke den hele Rente af Kapitalen strax skulde uddeles i Huslejhjælp, men at der i det mindste indtil videre skulde finde Oplæg til Kapitalen Sted af Renten af en Sum, der udgjorde noget over 1200 Rdl. Det var imidlertid indlysende, at hvis man fulgte Kirkeinspektionens Indstilling om Anvendelsen af de 100 Rdl. af det nuværende Renteoverskud, blev det aarlige Beløb, der skulde tjene til Kapitalens Tilvæxt, saa ubetydeligt, at det vilde være aldeles ude af Stand til at give nogen Betyggelse mod senere Kapitalforringelse eller Værdiforandringer. Konsistorium indstillede derfor, at det aarlige Renteoverskud, som for Tiden havde, anvendtes paa den Maade, at 50 Rdl. af samme lagdes til Huslejhjælp for 2den residerende Kapellan og Resten tjente til Kapitalens Tilvæxt, saaledes at der, naar det aarlige Renteoverskud igjen var opvoxet til 100 Rdl., blev at tage nærmere Bestemmelse om Anvendelsen af dette Beløb. Denne Indstilling bifaldtes ved kgl. Resol. 31. Avg. 1862.

Dette Tillæg blev udbetalt 2den Kapellan, Pastor Helms, med 25 Rdl. for Halvaaret fra April til Okt. Flyttedag 1862. Efter Andragende tilstodes der ham ved Ministeriets Skrivelse af 20. Dec. 1862 et yderligere Tillæg af 25 Rdl. for dette Halvaar af Kapitalens Renteoverskud.

Ved kgl. Resol. 18. April 1868 tilstodes der Pastor Helms et yderligere Tillæg af 50 Rdl. aarlig til hans Huslejhjælp — saa at han i alt oppebar 400 Rdl. aarlig — fra April Flyttedag s. A. at regne, hvilken Forøgelse kun skulde gjælde ham personlig uden at komme hans Eftermand til gode.

6. De Kirken skjænkede Legater.

Følgende Legatgravsteder ere tilkomne.

Ved Skrivelse af 9. Juli 1864 har Konsistorium tilladt, at Frue Kirke overtager den fremtidige Vedligeholdelse af afd. Urtekræmmer O. S. Wads Gravsted paa Frue Assistenskirkegaard litr. F. Nr. 90 for den Tid, for hvilken Gravstedet er kjøbt, nemlig til d. 18. Okt. 1956, mod Indbetaling af den i den afdødes Testament dertil bestemte Kapital af 200 Rdl. kontant.

Ligeledes har Konsistorium under 7. Jan. 1865 tilladt, at Kirken overtager Vedligeholdelsen af det Enkefru B. F. v. Dannemand paa 100 Aar tilskjødede Gravsted paa Frue Assistenskirkegaard, hvor Mad. Rovsted og Jfr. Sophie From ere begravede, mod Indbetaling af den dertil i Testamentet bestemte Kapital af 500 Rdl. Det var i Testamentet fastsat, at hvad der af den aarlige Rente ikke anvendes til Vedligeholdelse det ene Aar, oplægges til et andet Aar eller til en kommende Tid, i hvilken Omkostningerne kunde blive større. Herpaa vilde Kon-

sistorium imidlertid ikke gaa ind, dels fordi en saadan Bestemmelse maatte anses for uforneøden, naar der paalagdes Kirken den ommeldte Vedligeholdelsespligt, dels fordi den vilde medføre uforholdsmæssig Vidtløftighed i Universitetskvæsturens Regnskabsbøger. For Tilsyn med Gravstedets Vedligeholdelse er der tillagt Sognepræsten ved Kirken af Legatet 10 Rdl. om Aaret. Legatet udbetaltes ved Dødsboets Slutning med 522 Rdl. 64 Sk. Ved Konsistoriums oven nævnte Skrivelse af 7. Jan. 1865 tillodes det, at det overskydende Beløb 22 Rdl. 64 Sk. — der var Renten af Kapitalen fra Udløbet af Proklama d. 23. April 1863 til 11. Juni 1864 — anvendtes til en større Reparation af Gravstedet.

Enkefru Elise Magdalene Halkjær, Enke efter Silke- og Klædehandler J. Halkjær skjænkede ved et d. 19. April 1861 oprettet Testament til Vedligeholdelsen af hendes Gravsted paa Frue Sogns Assistenskirkegaard en Kapital af 500 Rdl. til Frue Kirke. Efter at Enkefru Halkjær var afgaaet ved Døden, viste det sig imidlertid, at Boet ikke var i Stand til at udrede mere end 125 Rdl. Exekutorerne i Boet forespurgte da, om Konsistorium maatte være villigt til af dette Beløbs Renter at besørge den aarlige Vedligeholdelse saa længe indtil den Tid, for hvilken det var kjøbt, var udløbet, nemlig Aar 1977. Konsistorium svarede imidlertid i Skrivelse af 6. Okt. 1865, at Kirken ikke kunde overtage Vedligeholdelsen, saa meget mindre som der fandtes Monument paa Gravstedet. Exekutorerne forespurgte derefter, om Kirken vilde overtage Vedligeholdelsen af Gravstedet uden Forpligtelse med Hensyn til Monumentets eller Gelænderets Vedligeholdelse. Da Kirkeinspektionen imidlertid fraraadede dette, dels fordi Renten (5 Rdl.) kun vilde være tilstrækkelig til Betaling for Gravens Vedligeholdelse, dels fordi Adskillelsen af Gravens og Monumentets Vedligeholdelse ikke blot havde noget stødende ved sig, men kunde være udsat for Misforstaaelse, naar Gravstedets Pasning kunde siges at paahvile Kirken og dog mulig i Fremtiden kunde fremvise et forfaldent Monument eller et forrustent Jærngitter, afslog Konsistorium i Skrivelse af 15. Dec. 1865 at overtage den foreslaaede Vedligeholdelse.

End videre har Konsistorium ved Skrivelse af 12. Jan. 1866 meddelt Samtykke til, at Kirken overtager Vedligeholdelsen af Enkemad. A. M. Schneiders Gravsted paa Frue Sogns Assistenskirkegaard nyt Nr. 96 litr. A. indtil d. 29. Decbr. 1914 mod Indbetaling af den dertil i Testamentet bestemte Kapital af 100 Rdl. kontant.

Konsistorium har fremdeles ved Skrivelse af 14. Dec. 1867 tilladt, at Frue Kirke overtager Vedligeholdelsen af Superkargo Bentleys Familiegravsted paa Frue Sogns Assistenskirkegaard indtil d. 1. Jan. 1955 mod Indbetaling af 200 Rdl. kontant.

End videre har Konsistorium under 28. Marts 1868 meddelt Samtykke til, at Kirken overtager Vedligeholdelsen af Jomfru Anna Marie Aasteds Gravsted paa Frue Kirkegaard nyt Nr. 67 (ældre litr. C. Nr. 117 og 18) indtil d. 22. Maj 1952 mod Indbetaling af den i afdødes Testament dertil bestemte Kapital af 100 Rdl. kontant.

Ved Skrivelse af 23. Maj 1868 har Konsistorium samtykket i, at Kirken overtager Vedligeholdelsen af Etatsraad, Kommitteret V. B. Hjorts Gravsted paa Frue Sogns Kirkegaard litr. L. Nr. 11 indtil d. 1. Decbr. 1892, mod en Indbetaling af 75 Rdl. kontant.

Ved Skrivelse af 15. Juni 1868 har Konsistorium samtykket i, at Kirken

overtager Vedligeholdelsen af Etatsraad H. P. Valentins og Hustrus Gravsted paa gammel Assistenskirkegaard i Blændingen Nr. 8 i den østlige Ringmur indtil d. 19. Marts 1865 mod Indbetaling af 294 Rdl. 6 Sk. kontant med Renter fra 11. Dec. 1866.

Ved Skrivelse af s. D. har Konsistorium samtykket i, at Kirken overtager Vedligeholdelsen af Snedkermester P. M. Schultz's Gravsted paa Frue Sogns Kirkegaard indtil 1952 mod Indbetaling af 150 Rdl. kontant.

Ved Skrivelse af 29. Maj 1869 har Konsistorium samtykket i, at Kirken overtager Vedligeholdelsen af Anna Margrethe Larsens Gravsteder litr. C. 10 nyt Nr. 119 og litr. O. 56 indtil henholdsvis d. 24. Juni 1911 og Aaret 1908 mod Indbetaling af de ved den afdødes Testament dertil bestemte 200 Rdl. i 4 pCt. kgl. Obligationer.

Ved Skrivelse af 13. Decbr. 1869 har Konsistorium tilladt, at Kirken overtager Vedligeholdelsen af Urtekræmmer Schultz's Enkes Gravsted paa Frue Assistenskirkegaard litr. A. Nr. 89 indtil d. 8. Avg. 1953 mod Indbetaling af de ved den afdødes Testament dertil bestemte 275 Rdl. kontant.

Ved Skrivelse af 5. Sept. 1870 har Konsistorium samtykket i, at Kirken overtager Vedligeholdelsen af Ane Kirstine Roeswills, født Jensens, og afgangne Mands Gravsted paa Assistenskirkegaard Nr. 3 ved Blændingen paa Frue Kirkes gamle Assistenskirkegaard indtil d. 1. Juni 1941 mod Indbetaling af den ved hendes Søsters Anne Cathrine Jensens Testament dertil legerede Kapital af 500 Rdl., af hvilken Kapital dog Stempel- og Arveafgifter vilde være at betale. Konsistorium har derhos samtykket i, at den Del af de aarlige Renter, der ikke behøves til anstændig Pasning af Gravstedet samt til sædvanlig aarlig Betaling til Graveren herfor, henlægges til paakommende større Udgifter til Gitter m. m.

Ved Skrivelse af 24. Maj 1871 har Konsistorium samtykket i, at Kirken overtager Vedligeholdelsen af Urtekræmmer S. P. Jensens Gravsted paa Frue Assistenskirkegaard litr. O. Nr. 79 indtil d. 1. Juli 1973 mod Indbetaling af 150 Rdl.

Endelig har Konsistorium paa Frue Kirkes Vegne samtykket i, at Kirken modtager en den ved Generalmajor, Kammerherre Rothes Testament af 4. Juli 1848 legeret Kapital af 1500 Rdl. i kgl. 4 pCt. Obligationer mod at overtage Vedligeholdelsen af hans Familiebegravelse paa Assistenskirkegaarden. Med Hensyn hertil bemærkes følgende:

I Kammerherre Rothes Testament hedder det:

- »1. Skulde jeg bortdø under Funktion af min nuhavende Post som Kommandant paa Kronborg, ønsker jeg ingen militær Begravelse, men at bisættes i Stilhed i Slotskirken og derfra næste Morgen at føres til vor Familiebegravelse paa Assistenskirkegaarden ved Kjøbenhavn. Skulde jeg derimod dø paa Aggersvold, da ligeledes at bisættes i Stilhed i Hjembæk Kirke og derfra næste Dag at føres til oven nævnte Begravelse.
2. Til Vedligeholdelse af fornævnte Begravelse, der gjemmer Levningerne af min salig Kone og afdøde Børn, mine Svigerforældre med flere, legeres herved en Kapital af 1500 Rdl., skriver Et Tusinde Fem Hundrede Rigsbankdaler i kongelige i 4 pCt. Rente bærende Obligationer, som deponeres i Aggersvold Overformynderi, og Renten af disse Obligationer dertil anvendes, og skal

Ejeren af Aggersvold derfor aflægge Regnskab tillige med Regnskabet for Forsørgelsesanstalten.

Efter at Testator var afgaaet ved Døden blev det, efter Konsistoriums Indstilling, ved Ministeriets Skrivelse af 19. Jan. 1869 bifaldet, at det tillades Frue Kirke at overtage Vedligeholdelsen af det ommeldte Gravsted, der er beliggende paa Helliggejst Sogns Kirkegaard, Blændingen til Vejen Nr. 1 og 2 og er kjøbt i Decbr. 1805 paa 200 Aar og, naar Assistenskirkegaarden enten nedlægges eller Gravstedet er forfaldet, at lade det paa samme anbragte Monument opsætte i den til saadant Øjemed bestemte Gang bag Alteret i selve Frue Kirke (det saakaldte Pantheon), mod at det oven nævnte Legat paa 1500 Rdl., naar Gravstedet er hjemfaldet, indbetales til Frue Kirkes Fond under Universitetet, saaledes at Monumentet forbliver staaende, hvor det til sin Tid faar sin Plads i Kirken.

Da Aggersvold Gods var udgaaet af Familiens Besiddelse, anholdt afdødes Søn, Kamerherre, Ritmester Rothe om Justitsministeriets Approbation paa, at den fornødne Forandring i saa Henseende maatte ske i hans Faders testamentariske Disposition. Efter at Konsistoriums Erklæring herover var indhentet, meddelte Justitsministeriet i Skrivelse til Overformyndieriet af 25. Juni 1869, at den ommeldte i Overformyndieriet indestaaende Kapital med vedhængende Renter fra 11. Decbr. 1868 maatte afgives til Universitetets Legatkasse, for at Renten derfra paa sædvanlige Betingelser kunde blive udbetalt Kirkens akademiske Værge til Anvendelse i det angivne Øjemed.

Efter Indstilling fra den akademiske Værge for Frue Kirke bifaldt Konsistorium under 10. Juli 1865, at Renten af de 100 Rdl., der i sin Tid vare skjænkede til Kirken med den Bestemmelse, at Renten skulde anvendes til Vedligeholdelsen af Etatsraadinde Stouds Gravsted paa Trinitatis Assistenskirkegaard, der var fornyet til 16. Jan. 1813, udbetaltes Graver Hattinge, mod at han bestode ikke blot den aarlige Vedligeholdelse, men ogsaa de større Reparationer. Tillige bifaldt Konsistorium, at Renten for de 5 Aar 1858—62, i hvilke Graver Hattinge havde vedligeholdt Gravstedet paa egen Bekostning, udbetaltes ham med i alt 19 Rdl. 36 Sk.

7. Oversigt over Frue Kirkes extraordinære Bygningsfonds Indtægter og Udgifter i Finansaarene 1865—66 til 1869—70.

	1865-66.		1866-67.		1867-68.		1868-69.		1869-70.	
	Rdl.	Sk.	Rdl.	Sk.	Rdl.	Sk.	Rdl.	Sk.	Rdl.	Sk.
Indtægter.										
1. Renter af Kapitalformuen	792.	»	960.	»	960.	»	960.	»	1,128.	»
2. Indvundet ved Kjøb af kgl. Obligationer under pari	438.	91	»	»	»	»	578.	58	540.	91
3. Den halve Brændeafgift	7,166.	35	5,415.	36	6,630.	20	6,587.	29	3,282.	80
	8,397.	30	6,375.	36	7,590.	20	8,125.	87	4,951.	75
Udgifter.										
1. Thorvaldsens Museums Andel af Brændeafgiften	4,000.	»	3,415.	36	4,000.	»	4,000.	»	1,403.	69
2. Pension til Tømmersvend Hallers Hustru	72.	»	72.	»	»	»	»	»	»	»
3. Bidrag til Kvæsturudgifter	80.	»	80.	»	80.	»	80.	»	80.	»
4. Extraordinære Bygningsudgifter	»	»	3,150.	»	3,026.	39	»	»	»	»
	4,152.	»	6,717.	36	7,106.	39	4,080.	»	1,483.	69
Merindtægt	4,245.	30	»	»	483.	77	4,045.	87	3,468.	6
Merudgift	»	»	342.	»	»	»	»	»	»	»

I Henseende til foran staaende Oversigt meddeles følgende nærmere Oplysninger:

1865—66.

Indtægtspost 2. Ved Indkjøb i 11. December Termin 1865 af kgl. Obligationer paa 2,500 Rdl. à 90 pCt. og 400 Rdl. à 90¹/₄ pCt. samt ved Indkjøb d. 23. Marts 1866 ligeledes af kgl. Obligationer paa 1,000 Rdl. à 86³/₄ pCt. og paa 300 Rdl. à 87 pCt. er i alt indvundet det paa Oversigten opførte Beløb 438 Rdl. 91 Sk.

1866—67.

Udgiftspost 2. Den herunder opførte Pension til Tømmersvend Hallers Hustru 72 Rdl. bortfaldt med dette Regnskabsaars Udgang paa Grund af, at hun d. 1. April 1867 afgik ved Døden.

Udgiftspost 4. Ved Ministeriets Skrivelse af 3. Juli 1866, jfr. foran S. 229, blev til Udførelsen af nogle Forandringer ved Kirkens Varmeapparat bevilget et Beløb

af 3,200 Rdl., hvoraf 3150 Rdl. kom til Udgift i 1866—67, medens Restbeløbet 50 Rdl. anvendtes i det følgende Aar.

1867—68.

Udgiftspost 3. Foruden det for 1866—67 uanvendte Beløb 50 Rdl. af Bevillingen til Forandringer ved Kirkens Varmeapparat anvendtes i samme Øjemed et ved Ministeriets Skrivelse af 23. April 1867 bevilget Beløb af 224 Rdl. 39 Sk, jfr foran S. 229. Den nævnte Foranstaltning har saaledes medført en Udgift af i alt 3,424 Rdl. 39 Sk.

End videre blev til en Forandring ved Konstruktionen af Klokkestolen i Frue Kirkes Taarn anvendt et ved Ministeriets Skrivelse af 25. Maj 1867 bevilget Beløb af 2,752 Rdl., jfr. foran S. 229.

1868—69.

Indtægtspost 2. Ved Indkjøb d. 16. April 1869 af kgl. Obligationer paa 4,200 Rdl. a $84\frac{3}{4}$ pCt. blev indvundet 578 Rdl. 58 Sk.

1869—70.

Indtægtspost 2. Ved Indkjøb d. 30. Marts 1870 af kgl. Obligationer paa 3,500 Rdl. à $83\frac{1}{4}$ pCt. blev indvundet 540 Rdl. 91 Sk.

Indtægtspost 3. »Den halve Brændeafgift« — der i Følge kgl. Resol. af 20. November 1869, jfr. Aarb. f. 1875—76 S. 293, bortfaldt fra d. 1. Januar 1870 at regne — var det betydelige Beløb af 3,304 Rdl. 45 Sk. mindre end i det forrige Regnskabsaar. Med Hensyn hertil bemærkes, at i Følge Højesterets Dom af 20. Jan 1869 (Højesterets Tid. f. 1868—69 S. 550) blev Afgiften kun at svare af det Brænde, der søværts indføres i selve den egentlige Stad, og ikke af det Brænde, som udlosses uden for Byen, om end paa dens Grund. En Tilbagebetaling af de urettelig oppebaarne Afgifter har derefter fundet Sted i Aaret 1871, se Univ. Aarb. f. 1871—73 S. 365 og f. 1875—76 S. 292—93.

Sluttelig bemærkes, at efter Indstilling fra Konsistorium bifaldt Ministeriet under 19. Januar 1870, at Frue Kirkes extraordinære Bygningsfond fra 1. April s. A. at regne overførtes til Universitetets Legatkasse, og at der for samme anlagdes en særlig Konto i Legaternes Hovedbog, saaledes at det Beløb af 80 Rdl. aarlig, som Fonden hidtil havde udredet som Bidrag til Kvæsturudgifter, fra samme Tid bortfaldt, mod at der fra 11. Juni 1870 at regne betales det sædvanlige Administrationsgebyr til Universitetets Kasse, samt at der for øvrigt forholdes paa samme Maade som hidtil med Frugtbargjærelse eller Realisation af Fondens Midler.

Oversigt over Frue Kirkes extraordinære Bygningsfonds Tilstand i Finansaarene
1865 - 66 til 1869 - 70.

	Kapital.		Kontant Beholdning.		I alt.	
	Rdl.	Sk.	Rdl.	Sk.	Rdl.	Sk.
Ved Udgangen af 1864 - 65 udgjorde Kapitalformuen	19,800.	"	28.	15	19,828.	15
I 1865—66 Forøgelse	4,200.	"	45.	30	+ 4,245.	30
	24,000.	"	73.	45	24,073.	45
I 1866—67 Formindskelse	"	"	342.	"	÷ 342.	"
	24,000.	"	÷ 268.	51	23,731.	45
I 1867—68 Forøgelse	"	"	483.	77	+ 483.	77
	24,000.	"	215.	26	24,215.	26
I 1868—69 Forøgelse	4,200.	"	"	"	+ 4,045.	87
Formindskelse	"	"	154.	9		
	28,200.	"	61.	17	28,261.	17
I 1869—70 Forøgelse	3,500.	"	"	"	+ 3,468.	6
Formindskelse	"	"	31.	90		
Formue ved Udgangen af 1869 - 70	31,700.	"	29.	23	31,729.	23

C. Trinitatis Kirke.

1. Patronatsrettens Overgang til Kjøbenhavns Magistrat.

I Aarene 1840—49 blev der ført omfattende Forhandlinger om Tilvejebringelse af Balance mellem Trinitatis Kirkes Indtægter og Udgifter samt om Midlerne til at erholde den fornødne Kapital til Dækning af Kirkens Gjæld og Afholdelsen af de nødvendige Reparationsudgifter. Hovedmomenterne i disse Forhandlinger vare for Konsistoriums Vedkommende Komitebetænkningerne af 18. Febr. 1841 og 5. Marts 1846 (trykt i Larsens samlede Skrifter IV. S. 59 ff.). De Midler, som i oven nævnte Øjemed skulde tilvejebringes, bleve i 1841 anslaaede til 10,000 Rdl., i 1846 til 18,000 Rdl. Over for de Paastande, som efter Afgivelsen af Komitebetænkningen af 1841 paa Kommunalbestyrelsens Side vare fremkomne paa, at Universitetet maatte være forpligtet til at udrede de Summer, som behøvedes til Kirkens Udgifter, hævdede Betænkningen af 1846 med stor Styrke, at der aldeles ikke kunde paahvile Universitetet nogen Retsforpligtelse til enten i det hele eller for en Del at udrede den Sum, der udfordredes til Dækning af Kirkens Gjæld og dens Istandsættelse. Konsistorium, som i sin Skrivelse af 25. April 1846 ganske sluttede sig til denne Betænkning, androg paa, at der